Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

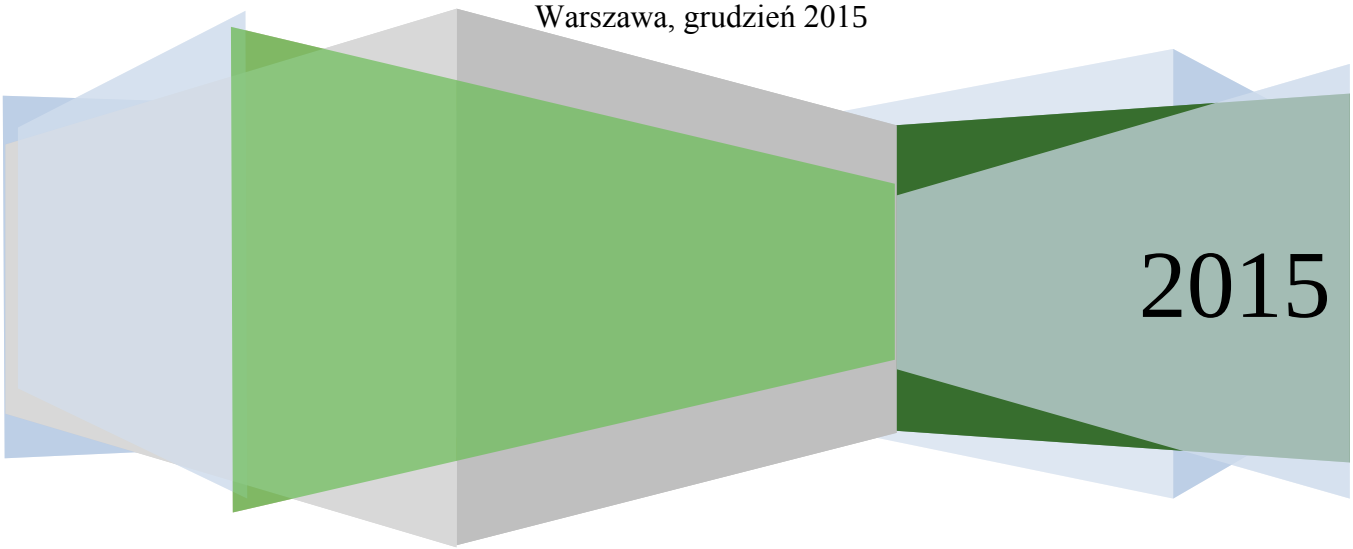
ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA REGIONÓW 2015

Województwo świętokrzyskie

prof. dr hab. Hanna Godlewska-Majkowska
dr Agnieszka Komor
dr Dariusz Turek
dr Patrycjusz Zarębski
mgr Mariusz Czernecki
mgr Magdalena Typa

Raport przygotowany na zlecenie
Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A.
w Instytucie Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie

Warszawa, grudzień 2015

Invest in Poland
POLSKA AGENCJA INFORMACJI I INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH S.A.

Polska

Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych (PAIiIZ) jest instytucją rządową, która pomaga inwestorom od 1992 roku. Misją PAIiIZ jest tworzenie pozytywnego wizerunku Polski w świecie i dzięki temu zwiększenie napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych poprzez zachęcanie firm do inwestowania w Polsce. PAIiIZ jest przydatnym partnerem dla zagranicznych przedsiębiorców wchodzących na polski rynek. Agencja przeprowadza inwestorów przez wszystkie niezbędne procedury administracyjne oraz prawne dotyczące danego przedsięwzięcia. Zapewnia również szybki dostęp do kompleksowej informacji dotyczącej kwestii prawnych i biznesowych w zakresie inwestycji. Ponadto pomaga w znalezieniu odpowiedniej lokalizacji, partnerów oraz dostawców.

PAIiIZ zapewnia bezpłatne, profesjonalne usługi doradcze dla inwestorów, w tym:

- pomoc przy wyborze lokalizacji inwestycji;
- dostosowane do potrzeb inwestorów wizyty w Polsce;
- informacje na temat otoczenia prawnego i gospodarczego Polski;
- dane dotyczące dostępnych zachęt inwestycyjnych;
- ułatwianie kontaktów z władzami centralnymi i lokalnymi;
- identyfikację potencjalnych dostawców i wykonawców;
- opiekę nad inwestorami działającymi na terenie kraju, w tym w zakresie reinwestycji.

Na stronie internetowej **www.paiz.gov.pl** inwestor znajdzie wszystkie niezbędne informacje o Polsce, polskiej gospodarce, regulacjach prawnych oraz inne szczegółowe dane, które mogą być przydatne dla każdej firmy chcącej prowadzić swoją działalność na terenie kraju.

W 2011 roku zostało powołane Centrum Współpracy Gospodarczej PAIiIZ Chiny – Polska, zapewniając kompleksowe informacje o możliwościach inwestycyjnych w Polsce oraz oferując wsparcie dla chińskich firm w trakcie procesu inwestycyjnego. Centrum jest odpowiedzialne za promocję Polski jako lokalizacji dla inwestycji zagranicznych, identyfikację źródeł zagranicznych inwestycji bezpośrednich, wspieranie misji i delegacji z Chin, przygotowywanie analiz i informacji, utrzymując stały kontakt z chińskimi firmami działającymi w Polsce. Więcej informacji o projekcie "Go China" można znaleźć na stronie: **www.gochina.gov.pl.**

Od 2013 roku natomiast PAIiIZ realizuje program "Go Africa". Jego celem jest zachęcenie polskich przedsiębiorców do wejścia na rynki afrykańskie, jak również promocja Polski w Afryce. By cel ten został osiągnięty PAIiIZ organizuje misje rozpoznawcze do krajów afrykańskich, udział polskich przedsiębiorców w targach, konferencjach, seminariach i warsztatach, zarówno w Polsce, jak i krajach Afryki. Ponadto Agencja przygotowuje publikacje o rynku afrykańskim. Więcej informacji o projekcie "Go Africa" można znaleźć na stronie: **www.goafrica.gov.pl.**

WSTĘP

Niniejszy raport powstał na zamówienie Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych jako kolejna edycja raportów atrakcyjności regionów. Raporty te są publikowane corocznie od 2008, co jest efektem wykorzystania w praktyce gospodarczej badań naukowych prowadzonych od 2002 roku, pod kierunkiem prof. dr hab. H. Godlewskiej-Majkowskiej w Szkole Głównej Handlowej, w Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, w Instytucie Przedsiębiorstwa. Wszyscy Autorzy stanowią trzon zespołu, rozwijającego metodykę pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów.

Raport składa się z kilku części. W pierwszej z nich zaprezentowano w sposób syntetyczny gospodarkę województwa, zwracając uwagę na jego potencjał społeczno-gospodarczy oraz poziom i strukturę gospodarki. W tej części opracowania znajduje się tabelaryczne, syntetyczne ujęcie najważniejszych informacji społeczno-gospodarczych z uwzględnieniem ocen atrakcyjności inwestycyjnej. Następnie zaprezentowano pozycję województwa na tle innych regionów Polski i Unii Europejskiej, zwracając uwagę na najważniejsze dla regionu rodzaje przemysłu oraz sektory wysokiej szansy.

Drugą część raportu poświęcono ukazaniu wewnętrznego zróżnicowania atrakcyjności inwestycyjnej województwa świętokrzyskiego w skali powiatów i gmin. W tym celu wykorzystano wyniki badań naukowych Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie odnoszące się do wszystkich gmin i powiatów w Polsce, co czyni zaprezentowane oceny świętokrzyskich powiatów i gmin porównywalnymi z ocenami innych jednostek w pozostałych województwach Polski.

Trzecia część raportu jest poświęcona prezentacji wiodących instytucji otoczenia biznesu w województwie ze wskazaniem rodzaju wsparcia dla inwestorów. Następnie ukazane jest rozmieszczenie i efekty działalności specjalnych stref ekonomicznych w województwie.

Raport wieńczy aneks, w którym ujęto zestawienie tabelaryczne ocen atrakcyjności inwestycyjnej dla powiatów i gmin województwa. Zawiera on również tabelaryczne zestawienie efektów funkcjonowania Specjalnych Stref Ekonomicznych.

W pracy zastosowano dwa podejścia do atrakcyjności inwestycyjnej. Wyróżniono **potencjalną atrakcyjność inwestycyjną** definiowaną jako zespół regionalnych walorów lokalizacyjnych, które mają wpływ na osiąganie celów inwestora (np. w postaci kształtowania się kosztów prowadzonej działalności gospodarczej, przychodów ze sprzedaży, rentowności netto oraz konkurencyjności danej inwestycji).

Ponadto zastosowano pojęcie **rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej**, rozumianej jako zdolność regionu do wykreowania satysfakcji klienta - inwestora i wywołania absorpcji

kapitału finansowego i rzeczowego w formie inwestycji. Można ją mierzyć za pomocą efektywności poniesionych nakładów kapitału.[1]

Wskaźniki potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej w wersji podstawowej (PAI1) oceniają walory lokalizacyjne regionów. Są one obliczane dla jednostek różnych szczebli podziału statystycznego (gminy, powiaty, podregiony, województwa). Wskaźniki odnoszą się do całości gospodarki narodowej oraz do poszczególnych wybranych sekcji gospodarki: C - przemysłu przetwórczego, G - handlu i napraw, I - zakwaterowania i gastronomii, M - działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej. Sekcje te stanowią trzon gospodarki regionalnej.

W raportach oprócz wskaźników PAI1 wykorzystano wskaźniki skonstruowane wyłącznie dla województw, w oparciu o wiele cech dostępnych od poziomu województw. Umożliwiają znacznie szerszy kontekst ocen atrakcyjności inwestycyjnej w porównaniu do wskaźników PAI1. Są to wskaźniki grupy PAI2, opracowane na potrzeby oceny atrakcyjności inwestycyjnej w ujęciu ogólnym, czyli dla gospodarki narodowej a także w odniesieniu do ww. sekcji gospodarki.

Ponadto w raporcie wykorzystano oceny rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej (RAI), nawiązującej do napływu kapitału inwestycyjnego oraz efektów inwestycji, rozpatrywanych z punktu widzenia produktywności i efektywności poniesionych nakładów. Rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna może być odnoszona do poziomu województw ze względu na dostępność danych statystycznych.

Zaproponowane miary są przedmiotem corocznej ewaluacji, dzięki konsultacjom z instytucjami obsługującymi inwestorów zagranicznych, jak i bezpośrednim kontaktom zespołu z jednostkami samorządu terytorialnego oraz organizacjami przedsiębiorców. Z opisem metodycznym pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów Polski oraz powiatów i gmin można zapoznać się na stronie **Instytutu Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej (**http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KNoP/struktura/IP/struktura/ZOB/**),** a także w licznych publikacjach naukowych i ekspertyzach.

1. Szerzej na ten temat m.in. w: *Atrakcyjność inwestycyjna regionów Polski jako źródło przedsiębiorczych przewag konkurencyjnych*, praca zespołowa pod red. H. Godlewskiej-Majkowskiej, Studia i Analizy Instytutu Przedsiębiorstwa, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2012; H. Godlewska-Majkowska, *Polish regions and their investment attractiveness in the EU*, w: POLAND Competitiveness Report 2013. National and Regional Dimensions, M. Weresa (editor), Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2013, s. 299-316.

1. CHARAKTERYSTYKA GOSPODARKI REGIONALNEJ WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Województwo świętokrzyskie położone jest w centralnej części kraju w pobliżu dużych aglomeracji miejskich: Krakowa, Warszawy oraz Łodzi. Charakterystycznym elementem województwa są Góry Świętokrzyskie stanowiące centrum Wyżyny Kieleckiej, co wpływa na rozwój turystyki.

Głównymi atutami województwa są:

- dwie państwowe uczelnie wyższe: Politechnika Świętokrzyska w Kielcach oraz Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach, którego Wydział Nauk o Zdrowiu posiada najwyższą pierwszą kategorię przyznawaną przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- dobre warunki dla rozwoju turystyki (Góry Świętokrzyskie),
- surowce naturalne – złoża surowców budowlanych (rejon Gór Świętokrzyskich), siarka (okolice Buska-Zdroju oraz Grzybów) oraz wody mineralne (Busko-Zdrój - Buskowianka), wody siarczkowe (Busko-Zdrój),
- korzystne uwarunkowania dla rozwoju produkcji rolno-spożywczej,
- bogate źródła leczniczych wód mineralnych oraz rozwinięta baza leczniczo-sanatoryjna, ośrodków wypoczynkowych, hoteli i kwater prywatnych,
- obecność dość mocno rozwiniętych gałęzi przemysłu– hutniczy Celsa Huta Ostrowiec (Ostrowiec Świętokrzyski), metalowy (Skarżysko-Kamienna), maszynowy (Starachowice), materiałów budowlanych (Kielce), ceramiczny, odlewniczy (Stąporków, Końskie), energetyczny (Połaniec).

Zbiorczą charakterystykę województwa zawiera tabela 1.

Tabela 1. Ogólna charakterystyka gospodarki województwa świętokrzyskiego

Wyszczególnienie	Województwo świętokrzyskie	Polska	Udział procentowy województwa w wielkości krajowej
Potencjał rynkowy			
PKB per capita w 2013 r. (zł/osoba)	31577	43175	-
Liczba ludności (osoby - stan na 31 XII 2014)	1.263.176	38.478.602	3,3%
Potencjał zasobów pracy			
Absolwenci szkół wyższych w 2014 r. (osoby)	10273	424317	2,4%
Absolwenci szkół średnich w 2014 r. (osoby)	9838	271333	3,6%
Liczba pracujących w 2014 r. (tysiące osób)	579	15859	3,7%
Struktura pracujących w 2013 r.	sektor rolniczy 22,6% sektor przemysłowy 28,3% sektor usługowy 49,1%		11,5% 30,5% 58,0%
Nakłady inwestycyjne i kapitał spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie			
Nakłady inwestycyjne w 2013 r. (mln zł)	1120,6	75105,1	1,5%
Kapitał spółek w 2013 r. (mln zł)	2984,7	209130,1	1,4%
Specjalne strefy ekonomiczne w województwie			
– **Starachowicka** – **Tarnobrzeska**			
Oceny wyróżniające województwo świętokrzyskie wg PAI2 i RAI (klasa A, B i C)			
Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna PAI_2			
Rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna RAI			
Wyróżnione powiaty i gminy wg PAI1_GN			
Powiaty – Klasa A	m.Kielce		
Powiaty – Klasa B			
Gminy – Klasa A	Kielce (m), Miedziana Góra (w), Morawica (w), Ostrowiec Świętokrzyski (m), Ożarów (m-w), Połaniec (m-w), Sandomierz (m), Sitkówka-Nowiny (w), Skarżysko-Kamienna (m), Starachowice (m)		
Gminy – Klasa B	Łączna (w), Staszów (m-w), Strawczyn (w), Zagnańsk (w)		

Objaśnienia

(m) – gmina miejska, (w) – gmina wiejska, (m-w) – gmina miejsko-wiejska

PAI – potencjalna atrakcyjność inwestycyjna, RAI - rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna

* Więcej informacji w Aneksie w tab. 4.

Źródło: opracowanie własne.

Liczba osób zamieszkujących województwo w roku 2014 to 1263176 mieszkańców, co stanowiło 3,3% ludności Polski. W województwie świętokrzyskim struktura wieku w roku 2014 przedstawiała się następująco: na wiek przedprodukcyjny przypadało 17,0% osób, produkcyjny: 62,6% i poprodukcyjny: 20,4% (Polska analogicznie: 18%, 63% i 19%).

Główny potencjał dla tworzenia kapitału ludzkiego w województwie stanowi 15 uczelni wyższych, w których kształci się 30 tys. studentów, czyli 2,1% studentów w skali kraju. Według raportu przygotowanego przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych (KEJN) dla Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w województwie świętokrzyskim 2 wydziały uczelni wyższych otrzymały kategorię naukową A; a 8 wydziałów otrzymało kategorię – B. Warto także wspomnieć, że 12 szkół wyższych nie otrzymało żadnej kategorii przyznawanej przez KEJN (aneks, tab. 5).

W województwie do szkół zasadniczych uczęszcza 9,2% uczniów województwa, natomiast do techników 33,3%.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie była równa we wrześniu 2015 r. 12,1%, dla porównania w Polsce - 9,7%.[2] Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w pierwszym półroczu 2015 wyniosło 3289,4 zł, czyli 87% średniego wynagrodzenia w Polsce.

Województwo świętokrzyskie dostarczyło w 2013 r. 2,4% produktu krajowego brutto Polski. W przeliczeniu na jednego mieszkańca stanowiło to 31577 zł, przy średniej dla Polski 43175 zł. Wynik ten plasuje województwo na 12 miejscu w kraju. Dynamika wzrostu PKB w województwie w latach 2003-2013 wyniosła 180%, przy średniej dla Polski równej 197%.

W porównaniu do całego kraju, struktura zatrudnienia w województwie charakteryzuje się stosunkowo niskim udziałem sektora usług 49,1% podczas gdy na sektor rolniczy i przemysłowy przypada analogicznie 22,6% i 28,3% pracujących (GUS, BDL 2015).

W strukturze przemysłu województwa świętokrzyskiego widoczny jest wpływ tradycji związanych istniejącym tu od wieków wydobyciem materiałów budowlanych. Świętokrzyskie słynie z wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych. W strukturze produkcji sprzedanej jest to 23% (dane za rok 2014).

Ponadto wyróżnia się produkcja wyrobów z metali (8%), co także wiąże się z historycznie ukształtowanym profilem przemysłu województwa. W oparciu o regionalną bazę surowcowej rozwinęła się produkcja artykułów spożywczych (14%), a także produkcja wyrobów z drewna

[2] Bezrobotni oraz stopa bezrobocia wg województw, podregionów i powiatów (stan w końcu sierpnia 2015 r.) GUS.

oraz korka słomy i wikliny (6%). W strukturze produkcji sprzedanej zaznacza się też wyraźnie produkcja maszyn i urządzeń (5%).[3]
Województwo z racji swej wielkości tylko w nielicznych rodzajach działalności osiągnęło pozycję ważnego producenta w skali krajowej. Udało się to osiągnąć w odniesieniu do przemysłu mineralnego. Czego odzwierciedleniem jest 12-procentowy udział województwa w krajowej wartości produkcji sprzedanej wyrobów pochodzących z mineralnych surowców niemetalicznych w roku 2014.

Dla inwestorów istotne znaczenie może mieć to, które sektory są postrzegane jako strategiczne przez władze województwa świętokrzyskiego. Na podstawie strategii rozwoju regionalnego można do nich zaliczyć: przemysł elektromaszynowy, motoryzacyjny, metalurgiczny, elektroniczny, mechaniki precyzyjnej, rolno-spożywczy, materiałów budowlanych, budownictwo, wydobywczy surowców mineralnych

Ważną wskazówką dla inwestorów zainteresowanych dokonaniem inwestycji w województwie świętokrzyskim może być lista tzw. sektorów wysokich szans, ustalona przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych przy współpracy z samorządem województwa świętokrzyskiego w oparciu o obserwacje tendencji w zakresie napływu inwestycji do tego województwa. Są to sektory:

- metalowy,
- budowlany,
- leczniczo-uzdrowiskowo-rehabilitacyjny.

Inwestycje te mogą być lokowane w specjalnie przygotowanych na preferencyjnych warunkach atrakcyjnych lokalizacjach oferowanych przez Specjalne Strefy Ekonomiczne: **Starachowicka, Tarnobrzeska, w następujących podstrefach:**

- **SSE** Starachowicka, podstrefy: Kielce (m), Końskie (m-w), Morawica (w), Ostrowiec Świętokrzyski (m), Piekoszów (w), Sędziszów (m-w), Skarżysko-Kamienna (m), Starachowice (m), Stąporków (m-w), Suchedniów (m-w),
- **SSE** Tarnobrzeska, podstrefy: Połaniec (m-w), Staszów (m-w), Tuczępy (w), Opatów (m-w).

We wszystkich wymienionych lokalizacjach inwestorzy mogą uzyskać ulgę w podatku dochodowym sięgającą 35% - 45%, w zależności od wielkości przedsiębiorstwa - więcej na temat zasad pomocy publicznej:
http://www.paiz.gov.pl/strefa_inwestora/zachety_inwestycyjne_w_sse.

[3] Obliczenia na podstawie Biuletynu Statystycznego dla województwa, I kwartał 2015 i pierwszy kwartał Biuletyn Statystyczny 2015 www.stat.gov.pl (11.10.2015).

2. POZYCJA WOJEWÓDZTWA NA MAPIE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ POLSKI I UNII EUROPEJSKIEJ

Województwo świętokrzyskie należy do regionów o niewykorzystanym dotąd potencjale rozwojowym, związanym z tradycjami przemysłowymi oraz korzystnym położeniem geograficznym względem największych w Polsce rynków zbytu. W ostatnim czasie region poprawił swoje walory lokalizacyjne, a osiągnięty poziom produktu krajowego brutto spowodował wyłączenie regionu z grona obszarów o najwyższej intensywności pomocy publicznej. Niemniej jednak województwo nie należy do najbardziej atrakcyjnych polskich regionów.

W oparciu o metodykę opracowaną przez zespół Instytutu Przedsiębiorstwa w ramach badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, od trzech lat tworzona jest ocena atrakcyjności inwestycyjnej dla wszystkich regionów Unii Europejskiej. Ocena ta oparta jest na pomiarze atrakcyjności zasobów pracy, rynku oraz innowacyjności.[4]

Województwo świętokrzyskie otrzymało bardzo niską oceną atrakcyjności inwestycyjnej (klasa F) na tle regionów Unii Europejskiej szczebla NUTS 2. Wśród 270 regionów województwo świętokrzyskie uzyskało 256 lokatę. Spośród mikroklimatów kapitału ludzkiego, rynkowego oraz innowacyjności, silną stroną województwa jest pierwszy z nich, który został oceniony na klasę A.

Warto dodać, że ze względu na różną metodologię badań dla regionów w Polsce oraz regionów w Unii Europejskiej oraz zmienne uwzględnione w badaniu, ich wyniki są nieporównywalne. Dzieje się tak dlatego, że nie wszystkie dane dotyczące województw, gmin i powiatów są dostępne (np. nie wszystkie regiony posiadają aktualne informacje dotyczące infrastruktury).

Województwo jest bardziej atrakcyjne między innymi niż regiony:

- **bułgarskie:** Severen tsentralen, Severozapaden, Yuzhen tsentralen;
- **greckie:** Sterea Ellada;
- **hiszpańskie:** Extremadura;
- **portugalskie:** Alentejo;
- **rumuńskie:** Centru, Nord-Est, Nord-Vest, Sud - Muntenia, Sud-Est, Sud-Vest Oltenia;
- **włoskie:** Calabria, Sicilia.

[4] Więcej: *Atrakcyjność inwestycyjna regionów Polski na tle Unii Europejskiej*, praca zbiorowa pod red. H. Godlewskiej-Majkowskiej, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2013 oraz http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KNoP/struktura/IP/struktura/ZOB/

3. ZRÓŻNICOWANIE WEWNĘTRZNE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ WOJEWÓDZTW

Atrakcyjność inwestycyjna poszczególnych jednostek administracyjnych województwa jest wynikiem oceny istotnych z punktu widzenia inwestora warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej. Za czynniki te przyjmuje się: sytuację na rynku pracy, wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz społeczną, a także sytuację rynkową oraz uwarunkowania przyrodnicze.

Ocena **rynku pracy** informuje inwestora o możliwości pozyskania pracowników do planowych przedsięwzięć gospodarczych, nadwyżce lub niedoborach tych pracowników, co pośrednio wpływa na koszty zatrudnienia.

Ocena stanu **infrastruktury technicznej** pozwala planować przedsięwzięcia gospodarcze, które wymagają przygotowania terenu inwestycyjnego w podstawowe elementy techniczne, takie jak: instalacje przesyłowe: wody, gazu, prądu, a także urządzenia ochrony środowiska w postaci oczyszczalni ścieków.

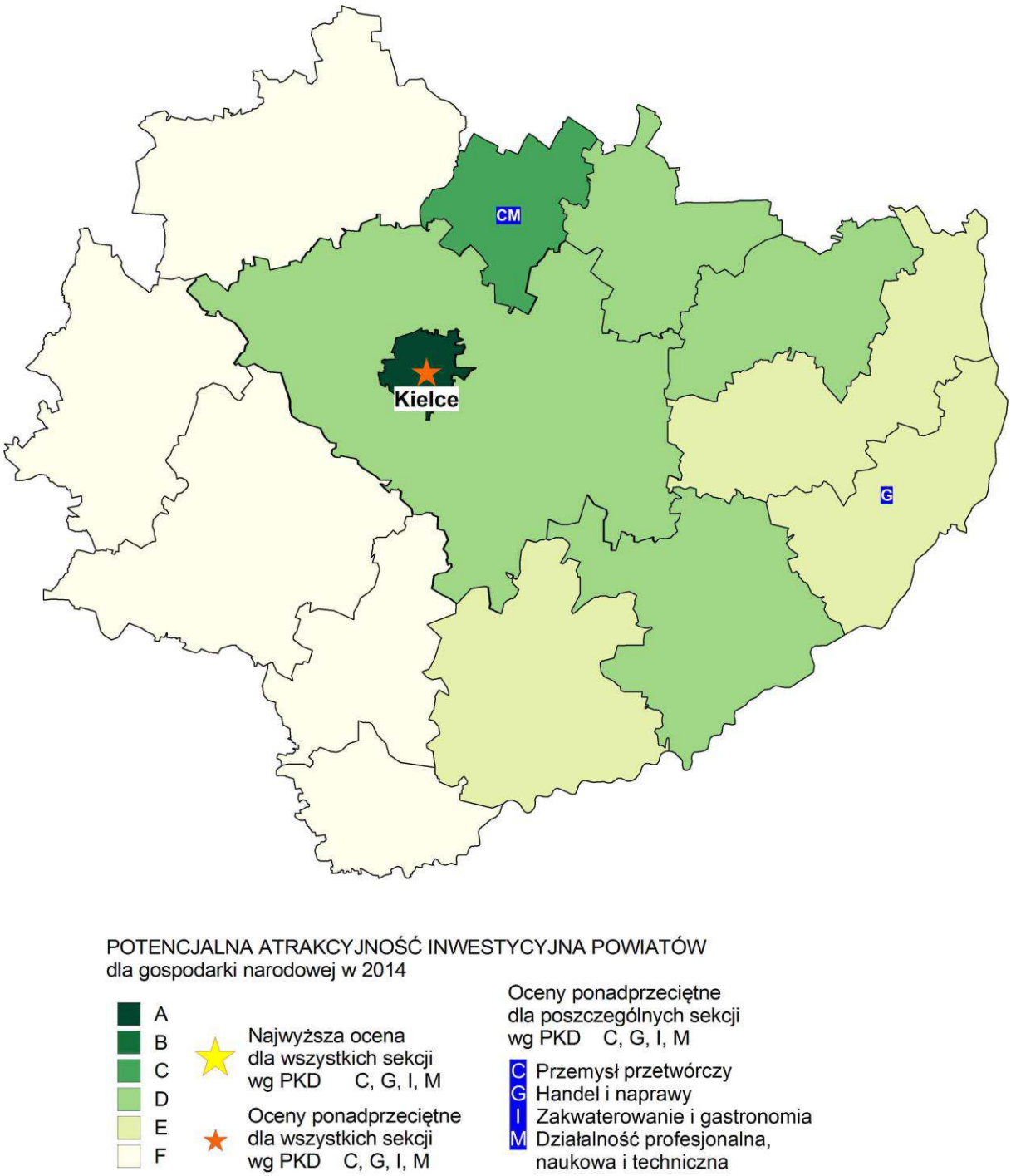
Infrastruktura społeczna oceniana jest przez pryzmat wyposażenia danej lokalizacji w budynki oraz urządzenia decydujące o jakości życia mieszkańców, czy też rozwoju kapitału ludzkiego, poprzez dostęp do edukacji, służby zdrowia, obiektów sportowo-rekreacyjnych, technologii informacyjnych, w tym Internetu.

Sytuacja rynkowa informuje inwestora o chłonności rynku, czyli liczbie potencjalnych konsumentów, a także pośrednio o ich zamożności, czyli możliwości nabywania towarów i usług.

Na potrzeby oceny atrakcyjności lokalizacji usług turystycznych i ich pochodnych, poddano ocenie **uwarunkowania przyrodnicze,** które stanowią jednocześnie istotny element kształtowania jakości życia mieszkańców.

Łączna ocena wszystkich wymienionych elementów w poszczególnych powiatach lub gminach, pokazuje przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności inwestycyjnej w województwie. Dodatkowo prezentowane są wyniki oceny dla poszczególnych obszarów gospodarki, takich jak: przemysł, handel, usługi turystyczne oraz usługi nowoczesne związane z działalnością profesjonalną, naukową oraz techniczną (rysunek 1 i 2). Prezentowane na mapie wyróżnione lokalizacje oznaczono gwiazdami, które wskazują najwyższe oceny, wspomnianych już wyżej poszczególnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej.

Rysunek 1. Zróżnicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej powiatów woj. świętokrzyskiego z uwzględnieniem najbardziej atrakcyjnych sekcji

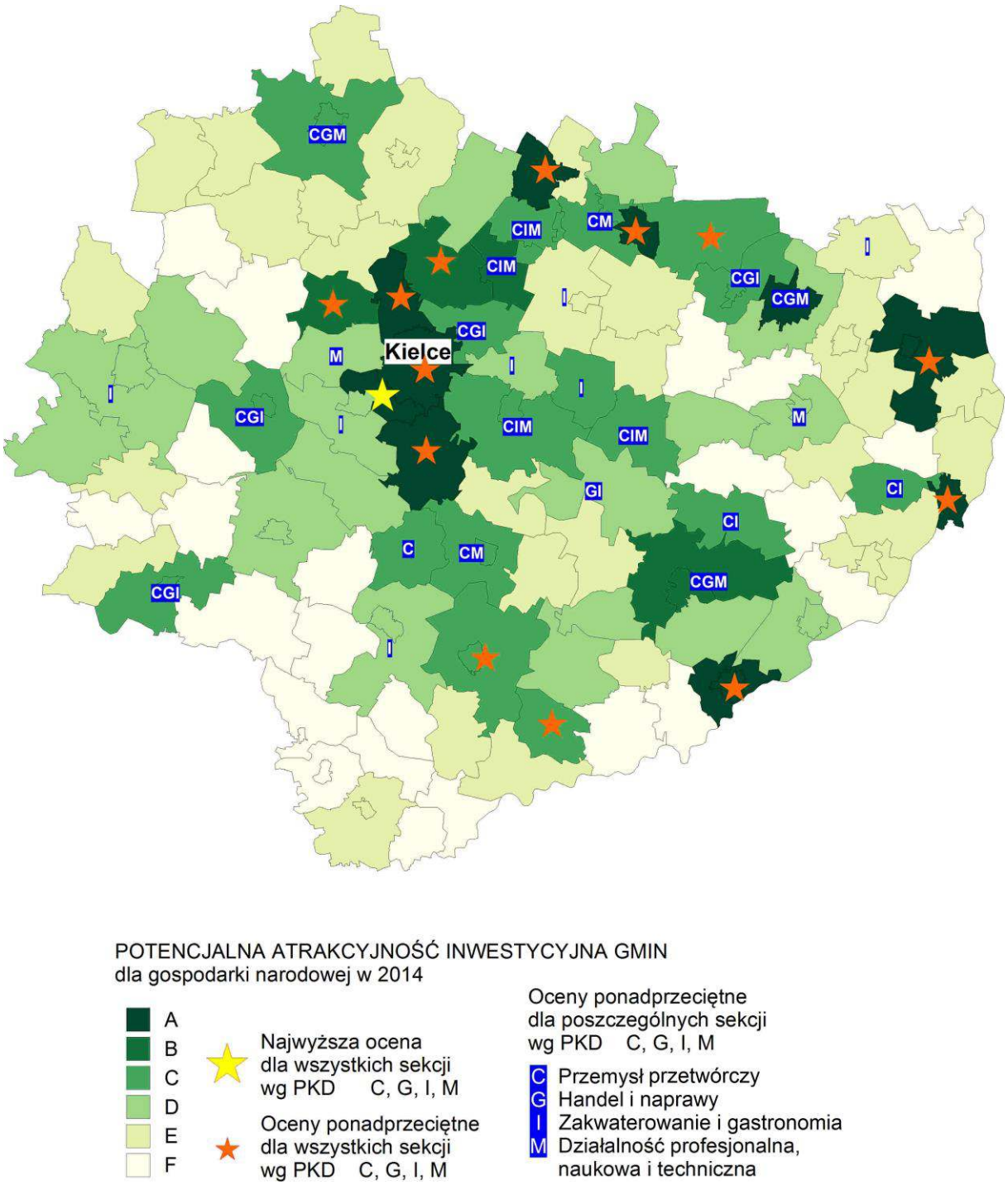

Powiat oznaczony pomarańczową gwiazdą:

Kielce

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 2. Zróżnicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej gmin woj. świętokrzyskiego z uwzględnieniem najbardziej atrakcyjnych sekcji

Gmina oznaczone złotą gwiazdą:

Sitkówka-Nowiny (w)

Źródło: opracowanie własne.

Gwiazda pomarańczowa oznacza, iż powiat lub gmina uzyskała ponad przeciętną ocenę we wszystkich analizowanych obszarach (gospodarki narodowej, przemysłu, handlu, usług turystycznych oraz usług profesjonalnych) natomiast **gwiazda złota** jest najwyższym wyróżnieniem i oznacza najwyższą ocenę wszystkich analizowanych sekcji gospodarczych w danym powiecie lub gminie.

W grupie powiatów wyróżniony **gwiazdą pomarańczową** to miasto Kielce.

W grupie gmin miejskich najwyżej ocenione, wyróżnione:

- **gwiazdą pomarańczową** to: Kielce (m), Sandomierz (m), Skarżysko-Kamienna (m), Starachowice (m).

W grupie gmin wiejskich najwyżej ocenione, wyróżnione:

- **złotą gwiazdą** to**:** Sitkówka-Nowiny (w),

- **gwiazdą pomarańczową** to: Brody (w), Miedziana Góra (w), Morawica (w), Solec-Zdrój (w), Strawczyn (w), Zagnańsk (w).

W grupie gmin miejsko-wiejskich najwyżej ocenione, wyróżnione:

- **gwiazdą pomarańczową** to gminy: Busko-Zdrój (m-w), Ożarów (m-w), Połaniec (m-w).

4. WSPARCIE INSTYTUCJONALNE INWESTORA I PRZEDSIĘBIORCY W WOJEWÓDZTWIE

Rozwój instytucji otoczenia biznesu w regionie stanowi ważny czynnik jego atrakcyjności inwestycyjnej. Szczególnie istotną rolę odgrywają instytucje wspierające przedsiębiorczość, rozwiązania proinwestycyjne, komercjalizację badań naukowych i innowacyjność przedsiębiorstw.

4.1. INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU

Wśród instytucji okołobiznesowych w województwie (z wyłączeniem instytucji naukowo-badawczych), które mają wpływ na rozwój gospodarczy regionu znajdują się m.in. izby gospodarcze, stowarzyszenia, inkubatory przedsiębiorczości, parki technologiczne, centra transferu technologii, ośrodki doradztwa, instytucje finansowe oraz agencje rozwoju.

Dla inwestorów szczególnie ważnym wsparciem jest system regionalnych Centrów Obsługi Inwestora stworzony przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. w

porozumieniu z marszałkami województw dla zapewnienia inwestorom kompleksowej obsługi na poziomie każdego województwa.

W województwie świętokrzyskim jest to:

Centrum Obsługi Inwestora działające w strukturze
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego
www.sejmik.kielce.pl

Invest
in Świętokrzyskie

Świętokrzyskie Centrum Obsługi Inwestora jako Partner PAIiIZ to doskonałe źródło potrzebnych inwestorowi informacji regionalnych, przepisów i aktów prawnych, ofert inwestycyjnych oraz aktualnych danych o gospodarce regionu, jednostka której pracownicy posiadają odpowiednie kwalifikacje do obsługi inwestorów. Personel COI działa według standardów określonych przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A., został przeszkolony w Agencji i ma zapewnioną stałą pomoc merytoryczną jej pracowników.

Bardzo istotnym narzędziem wspomagającym inwestorów są Specjalne Strefy Ekonomiczne, których zasady działania oraz efekty zostały opisane w dalszej części raportu.

Poniżej prezentujemy szereg wybranych instytucji okołobiznesowych w województwie świętokrzyskim, które pracują na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, poprzez wspieranie rozwoju nowoczesnych technologii i pobudzanie tworzenia powiązań kooperacyjnych oraz innych form współpracy. Są to:

Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa w Kielcach *(http://www.siph.com.pl)*
SIPH jest organizacją otoczenia biznesu działającą w województwie świętokrzyskim mającą na celu reprezentowanie interesów swoich członków. Izba świadczy usługi m.in. w obszarach: kojarzenia partnerów, legalizacji dokumentów handlowych, doradztwa i szkoleń, informacji gospodarczej, działalności lobbingowej. Przy Izbie działa Sąd Arbitrażowy zajmujący się rozstrzyganiem sporów o prawa majątkowe i niemajątkowe. Wśród korzyści wynikających z członkostwa w SIPH wymienić można m.in.: sieć kontaktów poprzez firmy członkowskie Izby, kontakty z instytucjami rządowymi i pozarządowymi oraz promowanie firm członkowskich. Na stronie internetowej Izby zamieszczona jest baza firm zrzeszonych.

Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o. w Kielcach *(http://www.it.kielce.pl)*
Misją ŚCITT Sp. z o.o. jest wspieranie lokalnej przedsiębiorczości oraz stymulowanie rozwoju regionu świętokrzyskiego poprzez: transfer osiągnięć naukowo - badawczych, informację gospodarczą dla MŚP, systemy jakości ISO, kształcenie przez Internet, targi i

konferencje. Zadaniem Centrum jest pozyskiwanie środków finansowych z programów pomocowych UE w zakresie wspierania innowacyjnych rozwiązań w obszarze produkcji, usług, edukacji i zarządzania. Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii oferuje przedsiębiorcom szereg usług informacyjnych, doradczych, szkoleniowych i eksperckich (np. audyt energetyczny, audyt efektywności energetycznej, audyt oświetlenia, przegląd energetyczny, świadectwo charakterystyki energetycznej).

Kielecki Park Technologiczny *(http://www.technopark.kielce.pl/)*

Kielecki Park Technologiczny do dyspozycji inwestorów przygotował uzbrojone tereny inwestycyjne. Tereny KPT są włączone do Specjalnej Strefy Ekonomicznej "Starachowice". Na terenie Parku działa Inkubator Technologiczny (możliwość wynajmu dobrze wyposażonej i atrakcyjnie zlokalizowanej infrastruktury na warunkach preferencyjnych oraz skorzystania z usług biznesowych i rozwojowych dla start up-ów oraz mikroprzedsiębiorstw), Centrum Technologiczne (hala produkcyjna oraz budynek laboratoryjno-biurowy), Wirtualny Inkubator (możliwość rozwoju przedsiębiorstw poprzez dostęp do usług wykonywanych w sposób zdalny) oraz Centrum Konferencyjne. Oferta Parku obejmuje ponadto usługi doradcze, szkoleniowe oraz teleinformatyczne. Zakres oferowanego wsparcia dla firm obejmuje m.in.: szkolenia, warsztaty, konferencje, bazę kontaktów, doradztwo w zakresie własności patentowej i intelektualnej, komercjalizacji technologii, planowania strategicznego, zarządzania produktem innowacyjnym, wdrażania nowych usług i produktów, pozyskiwania zewnętrznego finansowania projektów, oceny potencjału rynkowego przedsięwzięcia, doradztwo w zakresie przygotowania biznesplanu. W listopadzie 2015 roku planowane jest otwarcie Energetycznego Centrum Nauki.

Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne *(http://rcnt.pl)*

Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne (RCN-T) to instytucja działająca w celu skupienia działań i inicjatyw lokalnych oraz regionalnych dla rozwoju gospodarczego województwa świętokrzyskiego oraz stymulowania współpracy pomiędzy szkołami wyższymi, jednostkami naukowymi, instytucjami otoczenia biznesu i przedsiębiorstwami, ze szczególnym uwzględnieniem transferu nowoczesnych technologii i rozwoju przedsiębiorczości. Zadania wykonywane przez RCN-T obejmują m.in.: zapewnienie usług dla firm rozpoczynających działalność na terenie Centrum, wynajem powierzchni biurowej i laboratoryjno-produkcyjnej dla powstających firm, zarządzanie terenami inwestycyjnymi przeznaczonymi dla firm w fazie ich powstania, wsparcie w tworzeniu przedsięwzięć wymagających współpracy różnych grup badawczych, współpracę z krajowymi i zagranicznymi uczelniami wyższymi, organizację szkoleń, seminariów dla osób zainteresowanych inwestowaniem na terenie RCN-T. Park realizuje szereg projektów współfinansowanych ze środków UE. Jednym z nich jest inwestycja pn. *Tworzenie kompleksowych terenów inwestycyjnych w Podzamczu koło Chęcin*. Tereny inwestycyjne, które są przygotowane w ramach przeprowadzonej przez Centrum inwestycji, wyposażone są w sieć kanalizacyjną, drogę wewnętrzną, kanał technologiczny, oświetlenie i sieć energetyczną. Na obszarze tym funkcjonuje Centrum Konferencyjno-Szkoleniowe, hotel, restauracja i kawiarnia. Oferta Centrum obejmuje ponadto świadczenie usługi oceny ryzyka

inwestycyjnego oraz proinnowacyjnej usługi doradczej związanej z poszukiwaniem nisz rynkowych dla przedsiębiorstw z sektora MSP z regionu świętokrzyskiego, działających bądź skojarzonych z branżą turystyki medycznej i zdrowotnej.

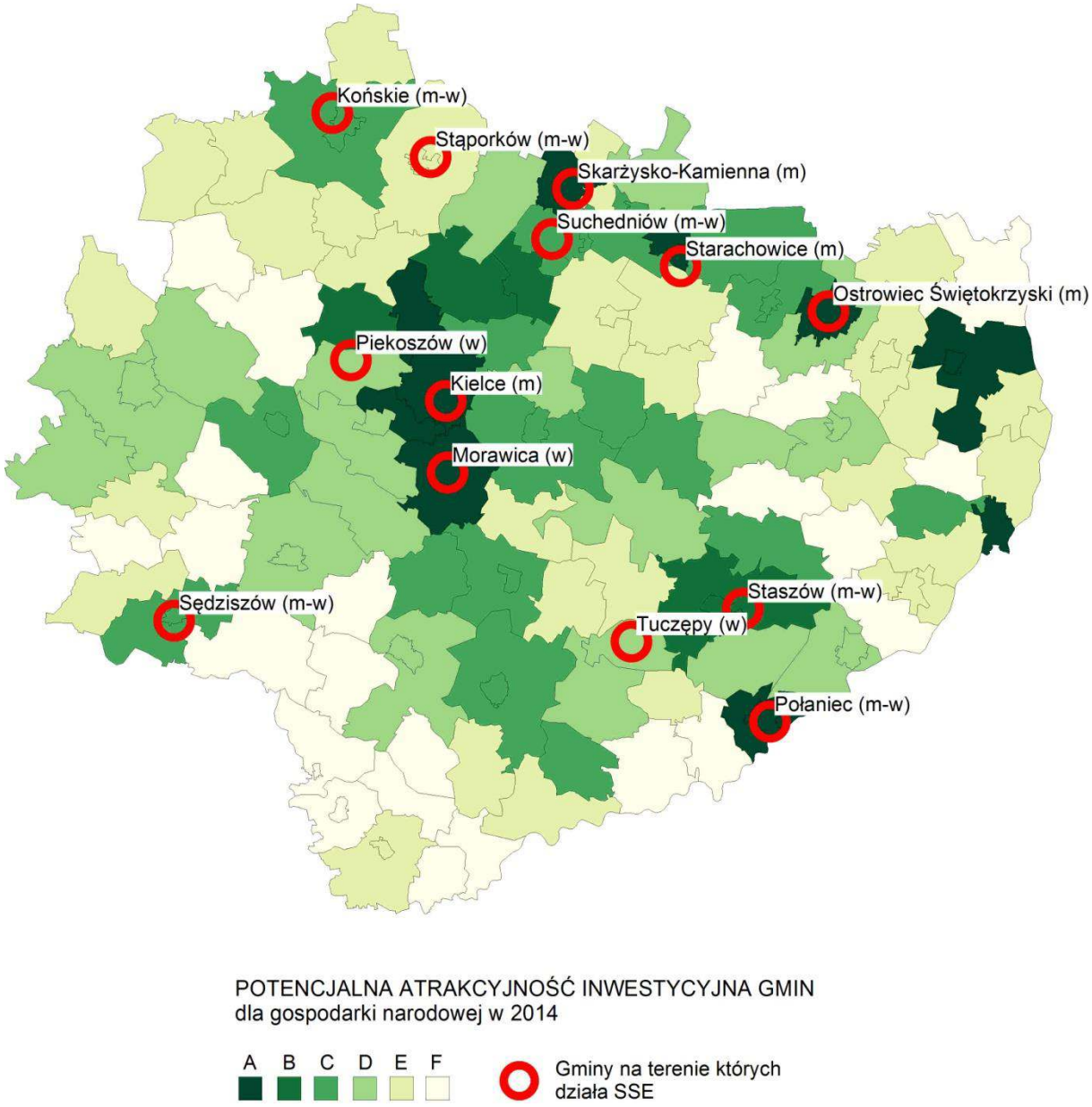
4.2. EFEKTY FUNKCJONOWANIA SPECJALNYCH STREF EKONOMICZNYCH W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM

Na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonują 2 specjalne strefy ekonomiczne: Starachowicka i Tarnobrzeska. Do końca 2014 r. strefy swoim zasięgiem obejmowały nieruchomości położone na terenie 4 miast i 10 gmin (na terenie Połańca funkcjonują 2 strefy - Tarnobrzeska i Starachowicka) - zob. rys. 3.

Pierwsze tereny strefowe powołano w 1997 r. Przedsiębiorstwa strefowe działające w regionie poniosły do końca 2014 r. nakłady inwestycyjne na łączną kwotę 1,3 mld zł, co stanowi 1% wszystkich nakładów inwestycyjnych poniesionych w SSE w Polsce. W tym samym okresie przedsiębiorstwa strefowe utworzyły lub utrzymały 6,5 tys. miejsc pracy w regionie, co stanowi 2% wszystkich miejsc pracy utworzonych w strefach (tab. 3 w Aneksie).

Największe wartościowo inwestycje napłynęły do Starachowic. Dominują tu firmy z branży motoryzacyjnej: Man Bus Sp. z o.o. Oddział w Starachowicach, Z.P.H. Prodhurt Bis, P.P.H.U. GOSET DUO s.c., Autobox Sp. z o.o., metalowej: Gerda 3 Sp. z o.o., ENVO Sp. z o.o., Gerda 2 Sp. z o.o., Per-Eko Sp. z o.o., Fabryka Śrub i Elementów Złącznych BEA-STAR Sp. z o.o., Loxley Sp. z o.o., Z.P.H.U. MIKRON BIS, PROMET S.A., Prefabryka Sp. z o.o., ZUPH AG-POL, Starpol II Sp. z o.o.

Rysunek. 3. Rozmieszczenie specjalnych stref ekonomicznych na terenie województwa świętokrzyskiego

Źródło: Opracowanie własne.

Zgodnie z planami rozwoju poszczególnych stref ekonomicznych na terenie województwa świętokrzyskiego zakłada się pozyskiwanie inwestorów:

- z branży metalowej, przetwórstwa spożywczego, maszynowej, materiałów budowlanych i motoryzacyjnej, ukierunkowanych na rozwój klastra nowoczesnych technologii poprzez przyciąganie inwestorów współpracujących z ośrodkami naukowymi, zainteresowanych transferem wiedzy innowacyjnej do przemysłu, w przypadku Starachowickiej SSE
- z branży przetwórstwa spożywczego, maszynowej, materiałów budowlanych i motoryzacyjnej, w przypadku Tarnobrzeskiej SSE.

ANEKS

Tabela 1. POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA WOJEWÓDZTW DLA GOSPODARKI NARODOWEJ ORAZ WYBRANYCH SEKCJI

Województwo	PAI1_GN	PAI1_GN	PAI1_C	PAI1_G	PAI1_I	PAI1_M
	Gospodarka narodowa	Gospodarka narodowa	Przemysł	Handel i naprawy	Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Województwa						
DOLNOŚLĄSKIE	0,818	A	A	A	B	B
KUJAWSKO-POMORSKIE	0,565	C	C	E	D	D
LUBELSKIE	0,173	F	E	F	F	F
LUBUSKIE	0,319	E	E	D	C	E
ŁÓDZKIE	0,566	C	B	E	E	D
MAŁOPOLSKIE	0,691	B	B	A	A	B
MAZOWIECKIE	0,985	A	A	A	A	A
OPOLSKIE	0,267	E	E	D	E	E
PODKARPACKIE	0,364	D	E	D	E	E
PODLASKIE	0,244	E	E	E	D	E
POMORSKIE	0,667	B	C	A	A	B
ŚLĄSKIE	1,000	A	A	B	C	A
ŚWIĘTOKRZYSKIE	0,000	F	F	F	F	F
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	0,206	E	F	D	C	E
WIELKOPOLSKIE	0,489	D	D	C	D	C
ZACHODNIOPOMORSKIE	0,587	C	C	C	A	C

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, przeprowadzonych w 2015 r. pod kierunkiem H. Godlewskiej – Majkowskiej.

Tabela 2. POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA POWIATÓW WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO DLA GOSPODARKI NARODOWEJ ORAZ WYBRANYCH SEKCJI

Powiat	PAI1_GN	PAI1_GN	PAI1_C	PAI1_G	PAI1_I	PAI1_M
	Gospodarka narodowa	Gospodarka narodowa	Przemysł	Handel i naprawy	Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Powiaty						
m.Kielce	0,298	A	A	A	B	A
skarżyski	0,236	C	C	D	E	C

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, przeprowadzonych w 2015 r. pod kierunkiem H. Godlewskiej – Majkowskiej.

Tabela 3. POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA GMIN WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO DLA GOSPODARKI NARODOWEJ ORAZ WYBRANYCH SEKCJI

Gmina	PAI1_GN	PAI1_GN	PAI1_C	PAI1_G	PAI1_I	PAI1_M
	Gospodarka narodowa	Gospodarka narodowa	Przemysł	Handel i naprawy	Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Gminy miejskie						
Kielce (m)	0,240	A	A	A	B	A
Sandomierz (m)	0,230	A	A	A	C	A
Starachowice (m)	0,230	A	A	A	C	A
Ostrowiec Świętokrzyski (m)	0,224	A	A	A	D	A
Skarżysko-Kamienna (m)	0,210	A	A	B	C	A
Gminy wiejskie						
Sitkówka-Nowiny (w)	0,224	A	A	A	A	A
Morawica (w)	0,222	A	A	B	A	A
Miedziana Góra (w)	0,212	A	A	C	B	A
Łączna (w)	0,194	B	B	D	B	B
Zagnańsk (w)	0,190	B	B	B	B	C
Strawczyn (w)	0,188	B	C	B	B	C
Łagów (w)	0,187	C	C	D	C	C
Solec-Zdrój (w)	0,187	C	C	B	B	C
Bogoria (w)	0,180	C	C	D	C	D
Brody (w)	0,178	C	C	C	C	C
Masłów (w)	0,176	C	C	C	A	D
Kije (w)	0,170	C	C	D	D	D
Bieliny (w)	0,169	C	D	D	C	D
Obrazów (w)	0,169	C	C	D	C	D
Gminy miejsko-wiejskie						
Połaniec (m-w)	0,217	A	A	A	A	B
Ożarów (m-w)	0,215	A	A	C	C	B
Staszów (m-w)	0,195	B	B	C	D	B
Busko-Zdrój (m-w)	0,187	C	C	C	C	B
Chmielnik (m-w)	0,183	C	C	E	E	C
Małogoszcz (m-w)	0,183	C	C	C	C	D
Końskie (m-w)	0,182	C	C	C	D	C
Suchedniów (m-w)	0,178	C	C	D	B	C
Kunów (m-w)	0,178	C	C	C	C	D
Daleszyce (m-w)	0,177	C	C	D	B	C
Sędziszów (m-w)	0,177	C	C	C	C	D
Wąchock (m-w)	0,171	C	C	D	D	C

Informacje dodatkowe: (m) – gmina miejska, (w) – gmina wiejska, (m-w) – gmina miejsko-wiejska. Źródło: jak do tab. 1.Uwaga: wszystkie wskaźniki w raporcie zostały policzone w oparciu o najbardziej aktualne dane z Banku Danych Lokalnych (2015).

Tabela 4. EFEKTY FUNKCJONOWANIA SPECJALNYCH STREF EKONOMICZNYCH NA KONIEC 2014 R.

Nazwa SSE	Powiat, gmina	Skumulowane nakłady inwestycyjne w zł	Liczba nowych miejsc pracy	Sektory wiodące (co najmniej 20% udziału w nowych inwestycjach)
Tarnobrzeska	Powiat buski, gmina Tuczępy	-	-	brak
Starachowicka	Powiat jędrzejowski, gmina Sędziszów	76 836 567,00	1 005	wyroby metalowe gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
Starachowicka	Powiat kielecki, gmina Morawica	10 582 051,00	77	wyroby metalowe gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
Starachowicka	Powiat kielecki, gmina Piekoszów	809 731,00	-	wyroby z gumy i tworzyw sztucznych
Starachowicka	Powiat konecki, gmina Końskie	280 447 737,80	683	wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
Starachowicka	Powiat konecki, gmina Stąporków	150 143 200,00	15	wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
Starachowicka	Powiat m.Kielce, miasto Kielce	3 313 936,00	32	maszyny i urządzenia, gdzie indziej niesklasyfikowane
Tarnobrzeska	Powiat opatowski, gmina Opatów	-	-	brak
Starachowicka	Powiat ostrowiecki, miasto Ostrowiec Świętokrzyski	3 738 990,00	51	odzież, woda w postaci naturalnej; usługi związane z uzdatnianiem i dostarczaniem wody, usługi związane ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Starachowicka	Powiat skarżyski, gmina Suchedniów	38 726 232,00	262	wyroby z gumy i tworzyw sztucznych
Starachowicka	Powiat skarżyski, miasto Skarżysko-Kamienna	-	-	brak
Starachowicka	Powiat starachowicki, miasto Starachowice	685 884 597,00	3 571	usługi poligraficzne i usługi reprodukcji zapisanych nośników informacji , pojazdy samochodowe (z wyłączeniem motocykli), przyczepy i naczepy,
Tarnobrzeska/ Starachowicka	Powiat staszowski, gmina Połaniec	-	-	brak
Tarnobrzeska	Powiat staszowski, gmina Staszów	47 485 300,00	820	wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, urządzenia elektryczne i nieelektryczny sprzęt gospodarstwa domowego,

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki.

Tabela 5. WYKAZ UCZELNI WYŻSZYCH, WYDZIAŁÓW ORAZ PRZYZNANYCH KATEGORII PRZEZ MINISTERSTWO NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

Nazwa szkoły	Kategoria MNiSW
Instytut Teologiczny im. bł. Wincentego Kadłubka w Sandomierzu	**b.d.**
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sandomierzu	**b.d.**
Politechnika Świętokrzyska	**A** – Wydział Mechatroniki i Budowy Maszyn
	B – Wydział Budownictwa i Architektury
	B – Wydział Elektrotechniki, Automatyki i Informatyki
	B – Wydział Inżynierii Środowiska, Geomatyki i Energetyki
	B – Wydział Zarządzania i Modelowania Komputerowego
Staropolska Szkoła Wyższa w Kielcach	**b.d.**
Świętokrzyska Szkoła Wyższa w Kielcach	**b.d.**
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach	**A** – Wydział Pedagogiczny i Artystyczny
	B – Wydział Humanistyczny
	B – Matematyczno-Przyrodniczy
	B – Wydział Zarządzania i Administracji
	B – Wydział Nauk o Zdrowiu
Wszechnica Świętokrzyska w Kielcach	**b.d.**
Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Kielcach	**b.d.**
Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim	**b.d.**
Wyższa Szkoła Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach	**b.d.**
Wyższa Szkoła Handlowa im. Bolesława Markowskiego w Kielcach	**b.d.**
Wyższa Szkoła Humanistyczno-Przyrodnicza Studium Generale Sandomiriense w Sandomierzu	**b.d.**
Wyższa Szkoła Technik Komputerowych i Telekomunikacji w Kielcach	**b.d.**

Wyższa Szkoła Umiejętności Zawodowych w Pińczowie	**b.d.**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Dziennika Urzędowego Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Warszawa, dnia 9 lipca 2014 r.; Pozycja 38; Komunikat Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 lipca 2014 roku; o przyznanych kategoriach naukowych jednostkom naukowym.

Redakcja: Paulina Mechło.